

**ФАБРИКА ГЛИНИЦЕ “БИРАЧ” А.Д.,
ЗВОРНИК**

**Консолидовани финансијски извјештаји
за годину која се завршава на
дан 31. децембра 2007. године
и Извјештај независног ревизора**

ФАБРИКА ГЛИНИЦЕ “БИРАЧ” А.Д., ЗВОРНИК

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај ревизора	1 - 3
Консолидовани биланс успјеха	4
Консолидовани биланс стања	5
Консолидовани извештај о променама на капиталу	6
Консолидовани извештај о токовима готовине	7
Напомене уз консолидоване финансијске извештаје	8 - 44

Превод оригиналног текста Извјештаја издатог на енглеском језику

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

ОДБОРУ ДИРЕКТОРА И АКЦИОНАРИМА ФАБРИКЕ ГЛИНИЦЕ "БИРАЧ" А.Д., ЗВОРНИК

Обавили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извјештаја (страна 4 до 44) Фабрике глинице "Бирач" а.д., Зворник и зависних предузећа (у даљем тексту "Предузеће"), који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2007. године, и одговарајући консолидовани биланс успјеха, консолидовани извјештај о промјенама у капиталу и консолидовани биланс токова готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз консолидоване финансијске извјештаје.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију ових консолидованих финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију консолидованих финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процјена.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Осим као што је наведено у Основама за мишљење са резервом, ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да консолидовани финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа износима и информацијама објелодањеним у консолидованим финансијским извјештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у консолидованим финансијским извјештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и објективну презентацију консолидованих финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцјену примјењених рачуноводствених политика и вриједновање значајних процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације консолидованих финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

**ОДБОРУ ДИРЕКТОРА И АКЦИОНАРИМА ФАБРИКЕ ГЛИНИЦЕ "БИРАЧ" А.Д.,
ЗВОРНИК (наставак)**

Основе за мишљење са резервом

Као што је објелодањено у напомени 28 уз приложене консолидоване финансијске извјештаје, подаци о трансакцијама са повезаним лицима и износима потраживања и обавезе која произилазе из трансакција са повезаним лицима обелодањени су искључиво на основу правне форме односа између Предузећа и његових повезаних лица, али не узимајући у обзир економску суштину тих односа како то захтева МРС 24 "Објелодањивање о повезаним странама". Као резултат тога, нисмо били у могућности да се уверимо у свеобухватност тих обелодањивања у приложеним консолидованим финансијским извештајима, као ни да проценимо потенцијалне ефекте које би на консолидоване финансијске извештаје Предузећа имала друга повезана правна лица, не укључујући она која су обелодањена у приложеним финансијским извештајима.

Мишљење са резервом

По нашем мишљењу, изузев за ефекте корекција на консолидоване финансијске извјештаје, које су могле бити потребне да смо били у могућности да се уверимо у свеобухватност обелодањених података о односима са повезаним лицима, наведених у претходном пасусу, консолидовани финансијски извјештаји објективно и истинито, по свим материјално значајним питањима, приказују финансијски положај Предузећа и зависних предузећа на дан 31. децембра 2007. године, као и резултате њиховог пословања, промјене у капиталу и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Скретање пажње

Не изражавајући даље резерве у односу на дато мишљење, скрећемо пажњу на сљедећа питања:

- а) У 2007. години, Предузеће је имало одређених проблема у генерисању новчаних средстава и остваривању нето новчаних прилива довољних да текуће обавезе измирује о року доспијећа. Поред тога, Предузеће је за годину која се завршава 31. децембра 2007. године остварило нето губитак у износу од 158,345,995 Конвертибилних марака (од чега се на губитак услед умањења врједности односи 141,320,908 Конвертибилних марака), док акумулирани губици на наведени дан, у износу од 713,723,386 Конвертибилних марака, представљају значајну одбитну ставку капитала Предузећа. Краткорочне обавезе Предузећа су на дан 31. децембра 2007. године веће од његове обртне имовине за 102,977,155 Конвертибилне марке. Ова питања указују на постојање материјално значајних неизвјесности које могу да изазову значајну сумњу у способност Предузећа да послује у складу са начелом сталности правног лица. Матично предузеће, Ukio Banko Investicione Grupe, Kaunas, Литванија, се обавезало на пружање финансијске подршке Предузећу у периоду од најмање дванаест месеци од датума издавања извештаја о обављеној ревизији. Детаљи планова руководства који се тичу ових питања, описани су у напомени 4.

(наставља се)

Превод оригиналног текста Извјештаја издатог на енглеском језику

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

**ОДБОРУ ДИРЕКОРА И АКЦИОНАРИМА ФАБРИКЕ ГЛИНИЦЕ "БИРАЧ" А.Д., ЗВОРНИК
(наставак)**

Скретање пажње (наставак)

- б) Као што је објелодањено у напмени 31 уз консолидоване финансијске извјештаје, Порески закони Републике Српске се често различито тумаче и предмет су честих измјена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства Предузећа. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећа може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарјелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

Deloitte д.о.о.
Бања Лука
25. април 2008. године

ФАБРИКА ГЛИНИЦЕ "БИРАЧ" А.Д., ЗВОРНИК

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЈЕХА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2007. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	2007.	2006. <i>Кориговано</i>
Редовно пословање			
Приходи			
Приходи од инвестирања	7	91,880,362	130,669,757
Остали приходи и губици		2,240	440
Сировине и остали материјал	8	4,669,738	4,282,757
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9	(51,463,599)	(80,901,365)
Трошкови амортизације	10	(16,976,079)	(17,299,042)
Финансијски расходи	15	(19,548,109)	(20,025,176)
Остали расходи	11	(4,058,730)	(4,051,453)
	12	<u>(162,851,818)</u>	<u>(40,587,271)</u>
Губитак пре опорезивања			
Порез на добитак	13	(158,345,995)	(27,911,353)
		<u>-</u>	<u>(2,574)</u>
Нето губитак текуће године		<u>(158,345,995)</u>	<u>(27,913,927)</u>
Приписиво:			
Власницима капитала матичног предузећа		<u>(158,345,995)</u>	<u>(27,913,927)</u>
Зарада по акцији			
Из редовног пословања:	14		
Основни губитак по акцији		<u>(0.21)</u>	<u>(0.04)</u>

Напомене на наредним странама представљају саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

Потписано у име А.Д. Бирач, Зворник:

Virginijus Vajega
Генерални директор

Natalija Vainikeviciute
Финансијски директор

На дан 31. децембра 2007. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	2007.	2006. Кориговано
АКТИВА			
Стална имовина			
Некретнине, постројења и опрема	15	125,809,221	286,573,453
Нематеријална улагања	16	10,520,923	10,523,281
Остала финансијска средства	17	99,891	99,891
Укупна стална средства		136,430,035	297,196,625
Обртна имовина			
Залихе			
Потраживања од купаца и остала потраживања	18	2,354,226	3,410,293
Готовина и готовински еквиваленти	19	12,718,982	10,247,651
	20	258,803	296,438
Укупна обртна имовина		15,332,011	13,954,382
Укупна средства		151,762,046	311,151,007
ПАСИВА			
Капитал и резерве			
Акцијски капитал			
Остали капитал	21	729,085,280	729,085,280
Акумулирани губитак		100,000	100,000
		(713,723,386)	(555,377,391)
Укупни капитал		15,461,894	173,807,889
Дугорочне обавезе			
Кредити и остале финансије обавезе	22	7,729,792	17,302,495
Накнаде запосленима по основу отпремнина	23	1,012,008	888,899
Дугорочна резервисања	24	9,249,186	3,300,091
Укупне дугорочне обавезе		17,990,986	21,491,485
Краткорочне обавезе			
Обавезе из пословања	25	28,248,614	30,009,006
Кредити и остале финансије обавезе	22	86,285,494	82,310,272
Обавезе за порез на добитак		-	2,574
Остале обавезе	26	3,775,058	3,529,781
Укупне краткорочне обавезе		118,309,166	115,851,633
Укупне обавезе		136,300,152	137,343,118
Укупна пасива		151,762,046	311,151,007
Ванбилансна актива/пасива	28	19,324,194	29,467,184

Напомене на наредним странама представљају саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ
 У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2007. године
 (У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал - обичне акције	Остали капитал	Ревалори- зационе резерве	Акумулирани губитак	Укупно
Стање, 1. јануара 2006. године, претходно исказано	729,085,280	100,000	3,058,456	(527,391,602)	204,852,134
Корекције почетног стања (напомена 6)	-	-	-	(71,862)	(71,862)
Стање, 1. јануара 2006. године, кориговано	729,085,280	100,000	3,058,456	(527,463,464)	204,780,272
Ефекти свођења нематеријалних улагања на фер вредност (напомена 21)	-	-	(3,058,456)	-	(3,058,456)
Губитак текуће године, коригован (напомена 6)	-	-	-	(27,913,927)	(27,913,927)
Стање, 31. децембар 2006. године, кориговано	<u>729,085,280</u>	<u>100,000</u>	<u>-</u>	<u>(555,377,391)</u>	<u>173,807,889</u>
Стање, 1. јануара 2007. године	729,085,280	100,000	-	(555,377,391)	173,807,889
Губитак текуће године	-	-	-	(158,345,995)	(158,345,995)
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>729,085,280</u>	<u>100,000</u>	<u>-</u>	<u>(713,723,386)</u>	<u>15,461,894</u>

Напомене на наредним странама представљају
 саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2007. године
(У хиљадама динара)

	2007.	2006. <i>Кориговано</i>
Токови готовине из пословних активности		
Губитак прије опорезивања		
<i>Корекције за:</i>		
Амортизација сталних средстава	(158,345,995)	(27,911,353)
Амортизација нематеријалних улагања	19,545,751	20,022,817
Финансијски трошкови у билансу успјеха	2,358	2,359
Нето (позитивне) / негативне курсне разлике	4,058,730	4,051,453
Губитак од расходања опреме	(3,664,084)	(3,789,264)
Опрема пренета (возила) са ванбилансне евиденције	793,896	20,491
(Вишкови) / мањкови опреме и залиха, нето	(344,850)	-
Обезврјеђење сталних средстава	(14,042)	12,938
Обезврјеђење нематеријалних улагања	141,320,908	-
Резервисања за накнаде запосленима	-	11,054,816
Резервисања судске спорове	123,109	226,565
Резервисања за застареле залихе и залихе са успореним обртом	5,949,095	2,626,108
Исправка вредности за ненаплатива потраживања	529,474	740,917
Наплата отписаних потраживања	8,525	118,605
Приходи од смањења обавеза	(203,327)	(73,551)
Пословни добитак прије промене обртног капитала	(711,525)	(158,290)
Смањење залиха	9,048,023	6,944,611
(Повећање)/смањење потраживања од купаца и осталих потраживања	523,284	838,163
(Смањење) обавеза према добављачима и осталих обавеза	(2,279,073)	7,459,054
<i>Прилив / (одлив) готовине из пословних активности</i>	(3,832,844)	(21,540,972)
Плаћене камате	3,459,390	(6,299,144)
Плаћени порез на добит	(707,037)	(2,719,672)
	(2,574)	-
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности</i>	2,749,779	(9,018,816)
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Одливи по основу набавке основних средстава	(534,122)	(1,851,745)
<i>Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	(534,122)	(1,851,745)
Токови готовине из активности финансирања		
(Одлив)/прилив по основу кредита и финансијских обавеза	(2,255,836)	11,056,002
Прилив по основу дугорочних кредита запосленима	2,544	2,544
<i>Нето (одлив)/прилив готовине из активности финансирања</i>	(2,253,292)	11,058,546
Нето (смањење)/повећање готовине и еквивалената готовине	(37,635)	187,985
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	296,438	108,453
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	258,803	296,438

Напомене на наредним странама представљају саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

1. ДЈЕЛАТНОСТ

Фабрика глинице "Бирач" а.д., Зворник (у даљем тексту "Предузеће") је акционарско Предузеће са седиштем у Републици Српској. Адреса седишта Предузећа је Каракај бб, 75400, Зворник.

Основна дјелатност Предузећа је производња глинице, зеолита, воденог стакла, ватросталних и керамичких производа и осталих производа алумосиликатне и силикатне хемије.

Већински акционар Предузећа је UAB Ukio Banko Investicijine Grupe, Kaunas, Lithuania са 63.86% акција Предузећа која представља и матичну компанију Друштва.

На дан 31. децембра 2007. године Предузеће је запошљавало 1,295 радника (2006: 1,443 радника).

2. УСВАЈАЊЕ НОВИХ И ИЗМИЈЕЊЕНИХ СТАНДАРДА

2.1. Стандарди и њихова тумачења на снази у текућем периоду

У текућој години, Предузеће је усвојило МСФИ 7 – "Финансијски инструменти: Објелодањивање" који је на снази за обрачунски период који је почео 1. јануара 2007. године или након тог датума, као и измјене МРС 1 – "Представљање – презентација финансијских извјештаја".

Утицај усвајања МСФИ 7 и промјена МРС 1 је довела до ширења објелодањивања предвиђених у овим финансијским извјештајима који се тичу финансијских инструмената Предузећа и управљања капиталом (напомена 31).

Четири тумачења издана од стране Одбора за тумачење међународног финансијског извјештавања (IFRIC) су на снази за текући период. То су: IFRIC 7 – "Примјена корекција према МРС-у 29, Финансијско извјештавање у хиперинфлаторним привредама; IFRIC 8 – "Дјелокруг МСФИ-ја 2"; IFRIC 9 – "Поновна процјена уграђених дериватива"; и IFRIC 10 – "Финансијско извјештавање прије краја пословне године и умањење вриједности". Усвајање ових тумачења није довело до промјена у рачуноводственим политикама Предузећа.

2.2. Стандарди и тумачења који су објављени али не још у употреби

На дан издавања ових финансијских извјештаја сљедећи стандарди и тумачења стандарда су објављени, али не још у употреби:

- ◆ МРС 1 – (Допуњен) „Презентација финансијских извјештаја“ (ступа на снагу од 1. јануара 2009. године);
- ◆ МРС 23 (Допуњен) – „Трошкови позајмљивања“ (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2009. године или послје тога);
- ◆ МСФИ 8 – „Пословни сегменти“ (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2009. године или послје тога);
- ◆ МСФИ 3 (Допуњен) „Пословне комбинације“ и МРС 27 (Допуњен) МРС 27 „Консолидовани и посебни финансијски извјештаји“ (ступа на снагу од 1. јула 2009. године);
- ◆ Допуне МСФИ 2 Плаћања по основу акција – Услови стицања права и поништења (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2009. године или послје тога);

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

2. УСВАЈАЊЕ НОВИХ И ИЗМИЈЕЊЕНИХ СТАНДАРДА (наставак)

2.2. Стандарди и тумачења који су објављени али не још у употреби (наставак)

- ◆ Допуне МРС 32 „Финансијски инструменти: Приказивање“ и МРС 1 „Приказивање финансијских извјештаја“ – Инструмент који се може поново (про)дати емитенту и обавезе које настају приликом ликвидације (ступа на снагу од 1. јануара 2009. године);
- ◆ IFRIC 11 – МСФИ - 2 Трансакције акцијама групе и трезорским записима (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. марта 2007. године или послје тога);
- ◆ IFRIC 12 – Концесије за пружање услуга (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2008. године или послје тога);
- ◆ ИФРИЦ 13 – „Програми лојалности клијената“ (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. јула 2008. године или послје тога);
- ◆ IFRIC 14 – "МРС 19 – Ограничење дефинисаних примања, минимални захтјеви за финансирањем и њихова интеракција (на снази за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2008. године или послје тога).

Управа Предузећа предвиђа да споменути стандарди и тумачења у будућим периодима неће значајно утицати на финансијске извјештаје Предузећа.

3. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ

3.1. Основа извештавања

Финансијски извјештаји Предузећа су припремљени у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

3.2. Основа за састављање

Финансијски извјештаји Предузећа су састављени на основу историјске вриједности, са изузетком процијене одређене дугорочне имовине.

Консолидовани финансијски извјештаји Предузећа су исказани у Конвертибилним маркама (КМ).

3.3. Обим консолидације

Консолидовани финансијски извјештаји обухватају извјештаје Предузећа и сљедећих зависних предузећа у земљи:

	<u>% Учешћа у капиталу</u>
1. Алумина д.о.о., Зворник	100%
2. Механика д.о.о., Зворник	100%
3. Бирач - Енерго д.о.о., Зворник	100%

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

3. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ (наставак)

3.4. Обим консолидације (наставак)

Предузеће има контролни утицај у случајевима када има моћ да управља финансијским и оперативним политикама зависног предузећа, а у циљу остваривања добитка из датих активности.

Резултати зависних предузећа која су прибављена или продата у току године укључена су у консолидовани биланс успеха од ефективног датума прибављања или до ефективног датума продаје, у складу са ситуацијом. Резултати пословања предузећа основаних у току године укључени су консолидовани биланс успеха од датума када су та предузећа започела своје пословне активности.

По потреби су извршене корекције података обелодањених у финансијским извештајима зависних предузећа у циљу усклађивања њихових рачуноводствених политика са политикама осталих чланова Групе.

Сви материјално значајни износи трансакција које су настале из међусобних пословних односа између горе наведених предузећа елиминисани су приликом консолидације.

3.4. Упоредни подаци

У циљу усаглашавања са презентацијом података за текући период извршене су одређене рекласификације података презентованих у консолидованим финансијским извештајима за 2006. годину.

Предузеће рачуноводствено обухвата ефекте корекција претходних година обелодањених у напомени 6 уз приложене консолидоване финансијске извештаје. Износи корекција повезаних са претходном годином и корекција повезаних са периодима који претходе оним који су као упоредни подаци укључени у приложене консолидоване финансијске извештаје, усаглашени су на терет биланса успеха претходног периода, тј., почетног стања нераспоређеног добитка са стањем на дан 1. јануара 2006. године, у складу са МРС 8 "Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке".

4. ПРИНЦИП СТАЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА

Консолидовани финансијски извештаји Предузећа састављени су на основу претпоставке да Предузеће послује на принципу сталности пословања на дан 31. децембра 2007. године и да ће наставити да послује по истом принципу у догледној будућности. Матично предузеће, Ukio Banko Investicione Grupe, Kaunas, Литванија се обавезало да ће пружати континуирану финансијску подршку и плаћати дугове Предузећа у случају проблема са ликвидношћу.

Способност Предузећа да намирује обавезе у великој мери зависи од финансијске подршке матичног предузећа, као и подршке Владе, што може се укратко представити на следећи начин:

Финансијски резултати

У току 2007. године Предузеће није било у могућности да генерише готовинска средства и нето токове готовине довољне за намиривање својих обавеза у складу са доспећима истих. При том, Предузеће је претрпело нето губитак у износу од 158,345,995 Конвертибилних марака у години која се завршава 31. децембра 2007. године (где се износ од 141,320,908 Конвертибилних марака односи на имаритетни губитак), те акумулирани губитак за дату годину, који износи 713,723,386 Конвертибилних марака, представља значајну одбитну ставку капитала Предузећа. Краткорочне обавезе су на дан 31. децембра 2007. године веће од његове обртне имовине за 102,977,155 Конвертибилне марке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

4. ПРИНЦИП СТАЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА (наставак)

Производња

У периоду од новембра 2001. године до јула 2003. године дошло је до прекида и обуставе процеса производње Предузећа. У јулу 2003. године је поново покренута производња када је Предузеће почело да обавља услужну прераду сировина у готове производе.

Дугови

Пословање Предузећа током последњих десет година било је под утицајем бројних објективних околности као што су: дезинтеграција државне заједнице, санкције Уједињених нација, рат у бившој СФРЈ. Утицај ових околности резултирао је значајним задуживањем и немогућношћу Предузећа да редовно измирује обавезе. Током последњих неколико година, учињен је напор да се дефинишу и реструктурирају највећи дугови Предузећа (напомена 22).

Влада Републике Српске је имала активну улогу у рјешавању одређених проблема и преузимању одређених дугова, као и у будућем преузимању неких дугова Предузећа (напомена 22).

Руководство Предузећа има намјеру да изврши конверзију краткорочних обавеза у дугорочне, и да прибави нове изворе дугорочног финансирања којим би се измириле текуће обавезе.

Куповина природног гаса и електричне енергије

Током претходних година Предузеће је набављало природни гас по преференцијалним цијенама (нижим од цена које су важиле на тржишту Републике Српска) у складу са одредбама уговора закључених са локалним добављачима.

Руководство Предузећа намерава да настави да купује гас по преференцијалним ценама и Влада Републике Српске је гарантовала стално снабдијевање електричном енергијом у складу са преузетим обавезама дефинисаним одредбама Уговора.

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Основне рачуноводствене политике усвојене од стране Предузећа су приказане у наредним параграфима.

5.1. Приходи

Приходи се исказују по правичној вредности средстава која су примљена или ће бити примљена.

Приходи од продаје производа и робе

Приходи од продаје производа и робе признају се када су сви од следећих услова задовољени:

- Кад су ризици и користи везани за власништво над робом значајним делом пренети на купца.
- Руководство Предузећа не задржава нити уплив на управљање у мери која се обично мери са власништвом, нити контролу над продатом робом.
- Када је могуће да се износ прихода поуздано измери.
- Када је вероватно да ће пословна промјена да буде праћена приливом економске користи Предузећа.
- Када се трошкови који су настали или ће настати у вези са пословном промјеном могу поуздано да измере.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.1. Приходи (наставак)

Приходи од пружања услуга

Приходи од пружања услуга се признају у периоду када су услуге пружене, односно када су примљене од купца.

Дивиденде

Приходи од дивиденди насталих на основу дугорочних пласмана произнају се по утврђивању права акционара на дивиденду.

5.2. Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Консолидовани финансијски извјештаји су приказани у Конвертибилним маркама, која представља функционалну и извештајну валуту у Републици Српској.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званичном курсу важећем на дан сваке промјене. Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања су прерачунате у њихову противвриједност у Конвертибилним маркама по званичном курсу важећем на дан биланса стања. Настале позитивне и негативне курсне разлике књиже се у корист или на терет биланса успјеха.

5.3. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања се признају на терет биланса успеха у периоду у којем су настали.

5.4. Бенефиције за запослене

Порези и доприноси за обезбеђење социјалне сигурности запослених

У складу са прописима Републике Српске Предузеће је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Предузеће је такође обавезно да од бруто плата запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

Обавезе по основу отпремнина

У складу са Појединачним колективним уговором о раду и Правилником о раду, Предузеће је обавезно да запосленима, при одласку у пензију исплати отпремнине у висини од три мјесечне минималне плате остварене од стране запосленог у мјесецу у коме се отпремнина исплаћује.

Резервисање по основу отпремнина су приказане по садашњој вриједности очекиваних будућих исплата запосленима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.4. Бенефиције за запослене (наставак)

Краткорочна плаћена одсуства

Акумулирана плаћена одсуства могу да се преносе и користе у наредним периодима, уколико у текућем периоду нису искоришћена у потпуности. Очекивани трошкови плаћених одсуства се признају у износу за који се очекује да ће бити исплаћен као резултат неискоришћених акумулираних права на дан биланса.

5.5. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит ("Службени гласник РС", број 91/06), а који се примјењује почевши од 1. јануара 2007. године. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, односно умањења за улагања у машине и опрему за обављање дјелатности извршена у току године, а у складу са пореским прописима Републике Српске. Умањење пореске основице по основу улагања у машине и опрему за обављање производне дјелатности ће се признавати привремено, и то до 31. децембра 2008. године.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на датум биланса стања или пореске стопе које су након тог датума ступиле на снагу, се користе за утврђивање разграниченог износа пореза на добит. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пренијетог губитка на порески биланс Предузећа, који се могу преносити, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезива добит од које се пренијети порески губитак може умањити.

Исказани износ одложених пореских средстава се преиспитује на дан сваког биланса стања у умањује се до степена до којег више није вјероватно да ће постојати довољна опорезива добит на основу које се може искористити дио или цио износ одложеног пореског средства.

Одложена пореска средства и обавезе су мјерене по пореским стопама за које се очекује да ће бити примјењиване у периоду у којем се обавеза намирује или средство реализује на основу пореских стопа (и пореских закона) које су усвојене или су пред усвајањем на датум биланса стања. Мјерење одложених пореских обавеза и средстава одражава пореске последице које би могле проистећи из начина на који Предузеће, на датум извјештавања, очекује да поврати или намири књиговодствену вриједности средстава и обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.5. Порези и доприноси (наставак)

Одложени порез на добитак (наставак)

Одложена пореска средства и обавезе се пребијају, ако, и само ако, Предузеће има законско право да изврши пребијање признатих износа, када се односе на порезе из добитка које је увео исти порески орган и када Предузеће намјерава да их измири на нето основи или истовремено реализује средства и измири обавеза.

Текући и одложени порез периода

Текући и одложени порез се исказују на терет или у корист биланса успјеха, осим у случајевима када се одложени порез односи на ставке које су евидентирани директно на терет или у корист капитала, гдје се и порески ефекти евидентирају директно на капиталу.

Порез на додату вредност (ПДВ)

Законом о порезу на додату вриједност ("Службени лист БиХ", број 9/05) уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, почевши од 1. јануара 2006. године, чиме је замијењен систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

Приходи, трошкови и средства која се признају умањена за износе пореза на додату вредност обрачунатих приликом куповине средстава или услуга не може се повратити од пореских власти, у којем случају ПДВ-а се признаје као трошак набавке или као део трошка насталог набавком дате ставке. Нето износ ПДВ-а који се може наплатити од пореских власти укључена је у потраживања или обавезе у оквиру биланса стања.

5.6. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Износ, који је признат као резервисање, представља процјену издатка који је потребан за измирење садашње обавезе на дан биланса стања, узимајући у обзир ризике и неизвјесности везане за дату обавезу. У случајевима када се резервисање одмјерава на основу токова готовине који су процјењени као потребни за намирење садашње обавезе, њихова књиговодствена вриједност представља садашњу вриједност будућих токова готовине. На датум биланса стања, постоје резервисања намењена за измиривање обавеза које могу настати на основу судских спорова, као и резервисања за накнаде запосленима.

5.7. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања представљају права на трајно коришћење грађевинског земљишта на којем се налазе објекти Предузећа и осталих права.

Права на коришћење земљишта се воде по фер вредности коју је утврдио проценитељ именован од стране Државе. Ова нематеријална улагања имају исти рачуноводствени третман као земљиште, међутим, амортизација ових средстава не може да се утврди. Последња процјена земљишта је заснована на цијенама од марта 2006. године.

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.7. Нематеријална улагања (наставак)

Остала права се највећим дијелом састоје од софтвера који се амортизује на пропорционалној основи у току корисног века употребе у трајању од пет година.

Када се књиговодствена вриједност нематеријалних улагања повећа као резултат ревалоризације, утврђени добитак се књижи у корист ревалоризационих резерви које представљају дио укупног капитала, осим за износе за које та повећања представљају сторнирање износа смањења вриједности, која су по ранијим ревалоризацијама била утврђена за иста та средства и која су, у ранијим периодима, била призната као трошак, у ком случају се ревалоризацијом утврђено повећање књижи у корист биланса успјеха до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак.

Када се књиговодствена вриједност нематеријалних улагања смањи као резултат ревалоризације, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи на терет биланса успјеха. Међутим, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи директно на терет капитала у оквиру ревалоризационих резерви до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак.

5.8. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења или опрема су књижена на следећи начин:

- Средства Предузећа која су купљена пре 30. априла 2004. године се воде по фер вредности умањена за исправку вриједности и акумулиране импаритетне губитке након датума ревалоризације; и
- Средства Предузећа која су купљена након 30. априла 2004. године воде се по набавној цени умањеној за исправку вриједности и акумулиране импаритетне губитке.

Ревалоризације се врши са учесталашћу која обезбјеђује да нето садашња вриједност основних средстава не одступа материјално значајно од поштене вриједност средства на дан биланса стања.

Повећања настала приликом ревалоризације се књиже у корист ревалоризационих резерви, осим за износе за које та повећања представљају сторнирање износа смањења вриједности, која су по ранијим ревалоризацијама била утврђена за иста та средства и која су, у ранијим периодима, била призната као трошак, у ком случају се ревалоризацијом утврђено повећање књижи у корист биланса успјеха до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак. Смањења утврђена на основу ревалоризације се евидентирају на терет биланса успјеха у износима који прелазе евентуалне претходне позитивне ефекте ревалоризације евидентирани у корист ревалоризационих резерви.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.8. Некретнине, постројења и опрема (наставак)

Амортизација некретнина, постројења и опреме, изузимајући средства у припреми, врши се по стопама које су засноване на преосталом корисном вијеку употребе средстава процијењеног од стране руководства Преузећа на терет њихове процењене или набавне вредности примјеном пропорционалне методе. Процењени вијек, преостала вредност и метод амортизације се преиспитују на крају сваке године где се ефекти идентификованих промена узимају у обзир проспективно. Стопе амортизације за главне категорије некретнина и опреме, дат је у сљедећем прегледу:

	Вијек употребе	Стопа амортизације
Грађевински објекти укључујући и главна постројења за производњу глинице	3 - 33 година	1.00 - 5.00%
Опрема за енергетику	8 - 20 година	4.00 - 10.00%
Остала процесна опрема	18 - 33 година	5.00 - 16.60%
Остала опрема	1 - 3 година	6.70 - 20.00%
Теретни камиони	1 - 12 година	14.30%
Путничка возила	4 - 12 година	15.50 - 30.00%
Цистерне	1 - 9 година	5.50 %
Лабораторијска опрема и мјерни инструменти	17 - 23 година	16.60 - 20.00%
Намјештај	1 - 9 година	10.00 - 12.50%
Рачунари	1 - 2 година	20.00%

Губици или добици настали при отуђењу или расходувању средства утврђени као разлика између износа добијеног продајом и вриједности по којој се води средство признају се у корист или на терет биланса успеха.

5.9. Обезврјеђење вриједности имовине

На дан биланса стања, руководство Предузећа анализира вриједности нематеријалних улагања и основних средстава приказане у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко нематеријално улагање, односно основно средство, постоји обезврјеђење, надокнадиви износ те имовине се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Обезврјеђење се признаје као трошак текућег периода и евидентира у оквиру осталих пословних расхода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се обезврјеђење третира као смањење ревалоризационе резерве до ревалоризованог износа.

Ако се касније поништи обезврјеђење, вриједност средства приказана у финансијским извјештајима се повећава до промијењене процјене надокнадивог износа, али тако да повећана вриједност приказана у финансијским извјештајима не прелази износ који би био приказан да се у протеклим годинама није рачунало обезврјеђење. Поништење обезврјеђења се рачуна као приход текућег периода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се поништење обезврјеђења третира као повећање ревалоризационе резерве.

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.10. Залихе

Залихе се исказују по цијени коштања или по нето продајној вриједности у зависности од тога која је нижа. Вриједност залиха утврђује се по методи која највише одговара артиклу који се процењује, што је у углавном ФИФО метод где је "прва улазна цијена једнака је првој излазној цијени". Нето продајна вриједност је цијена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цијене за трошкове продаје.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вриједности, или се у цјелости отписују.

5.11. Финансијска средства

Класификација финансијских средстава зависи од природе и сврхе финансијских средстава и одређује се приликом првобитног признавања. Финансијска средства се класификују као остала финансијска средства, потраживања из пословања и као готовина и готовински еквиваленти.

Остала финансијска средства

Остала финансијска средства се састоје од финансијских средстава расположивих за продају и дугорочних кредита.

Финансијска средства расположива за продају се састоје од инвестиција у обичне акције, те стога немају фиксно доспеће или купонску каматну стопу. Пошто ова финансијска средства представљају инвестиције у акције других предузећа која се не котирају на активном финансијском тржишту, није практично изводљиво одредити њихову фер вредност и они се стога воде по набавној цени.

Дугорочни кредити представљају потраживања по основу стамбених кредита одобреним запосленима Предузећа који се отплаћују у једнаким месечним ратама.

Потраживања од купаца и остала потраживања

Потраживања од купаца и остала потраживања признају се у иницијално фактурисаном износу умањеном за исправку вредности. Резервисања се обрачунавају као разлика између књиговодствене вредности сумњивих и ненаплативих потраживања од купаца и осталих потраживања и њиховог наплативог износа.

Готовина и готовински еквиваленти

Под готовином и готовинским еквивалентима подразумевају се готовина у банци и у благајни.

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.11. Финансијска средства (наставак)

Обезвријеђење финансијских средстава

На дан биланса стања Предузеће процјењује да ли постоји какав објективни доказ да је дошло до умањења вриједности финансијског средства или групе финансијских средстава. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматра обезвријеђеним, ако и само ако постоји објективни доказ умањења вриједности као резултат догађаја који се одиграо после првобитног признавања средстава, и тај настанак губитка има утицаја на процијењене будуће токове готовине од финансијског средства или групе средстава.

Објективни доказ да је дошло до умањења вриједности финансијског средства или групе финансијских средстава обухвата податке које ималац средства може да примјети о настанку губитка као што су:

- Значајне финансијске тешкоће дужника;
- Кршење уговора, као што је немогућност плаћања камате или главнице; или
- Висока вјероватноћа банкротства или друге финансијске реорганизације зајмодавца.

Књиговодствена вредност финансијских средстава умањује се за настало обезвређење директно за сва финансијска средства изузимајући потраживања од купаца и остала потраживања где се износ потраживања умањује коришћењем рачуна исправке вредности. У случајевима када се дође до сазнања да је неко потраживање од купца Књиговодствена вриједност потраживања се умањује преко рачуна исправке вриједности. Накнадна наплата претходно отписаних потраживања се евидентира у корист исправке вриједности. Промјене у књиговодственој вриједности исправке вриједности се признају у билансу успјеха.

Отпис финансијских средстава

Предузеће искњижава финансијско средство само када уговорна права за прилив готовине од средства истекну; или када је пренијело финансијско средство и самим тим све ризике и власништво на друго лице. Уколико Предузеће није значајно пренијело све ризике и користи од власништва и наставља да контролише пренесена средства, Предузеће признаје задржани интерес и обавезе које настају на основу пренијетог средства које може бити обавезан да плати. Ако Предузеће у великој мјери задржава права и користи које произилазе из власништва над пренесеним финансијским средством, Предузеће наставља да води то финансијско средство у својим књигама.

5.12. Финансијске обавезе

Финансијске обавезе се класификују у складу са суштином уговора на основу којег настају. Не постоје финансијски инструменти капитала које треба класификовати у оквиру капитала, јер Предузеће није закључило никакав уговор који служи као доказ преосталог интереса у средствима Предузећа, по одбијању свих обавеза.

Финансијске обавезе се класификују као обавезе по основу кредита и остале обавезе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.12. Финансијске обавезе (наставак)

Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима се првобитно вреднују по фер вредности, умањеној за трошкове трансакција, а након тога се исказују по амортизованој вредности уз примену метода ефективне камате, са урачунатим трошковима камате који се признају по принципу ефективног приноса. Метод ефективне каматне стопе представља метод обрачунавања амортизованог трошка позајмљивања и распоређивања трошкова камате током периода у којем се обрачунава. Ефективна каматна стопа представља стопу које тачно дисконтује процењена будућа плаћања током очекиваног трајања финансијске обавезе или током краћег периода, ако је то адекватније.

Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања

Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања иницијално се мере по фер вредности, а приликом сваког каснијег вредновања воде се по њиховој амортизованој цени.

Искњижавање финансијских обавеза

Предузеће искњижава финансијске обавезе, када и само када су обавезе Предузећа измирене, отписане или истекле.

5.13. Извештавање по сегментима

За потребе ових финансијских извештаја, основно извештавања по сегментима представља извештавање по пословним сегментима, што је у складу са захтевима крајњег матичног предузећа чији су ризици и стопе приноса под утицајем разлика у производима и услугама које настају пословањем

Пословање Предузећа се организује и њим се управља само у једном сегменту – производњи алуминијума.

Географски сегмент Предузећа одређен је захтевима које намеће крајње матично предузеће и објевата територију Европе. Предузеће послује у само једном географском подручју у Европи – у земљи у којој је регистровано.

5.14. Коришћење процјењивања

У примјени рачуноводствених политика Предузећа, које су описане у напомени, од руководства се очекује да доносе закључке, праве процјене и користе претпоставке о књиговодственим вриједностима средстава и обавеза који се не могу утврдити на основу других извора. Процјене, и са њима повезане претпоставке, засноване су на ранијем искуству и осталим факторима који се сматрају важним. Стварни резултати могу одступати од ових процјена.

Процјене и просуђивања су предмет сталног поновног разматрања. Промјене рачуноводствених процјена се признају у периоду када је дошло до измјене, ако се измјена односи само на тај период односно, ако се измјена односи на текуће и будуће периоде, признају се у текућем и у будућим периодима.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан биланса стања, које носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години, представљене су у даљем тексту.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

5.14. Коришћење процјењивања (наставак)

Процијењени корисни вијек основних средстава

Одређивања корисног вијека основних средстава је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека основних средстава се анализира годишње, или гдје год постоји индикација о значајним промјенама одређених претпоставки које би могле довести до значајних промена финансијског положаја Предузећа, као и његових пословних резултата.

Обезврјеђење вриједности средстава

На дан биланса стања, руководство Предузећа анализира вриједности средстава приказане у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко средство постоји обезврјеђење, надокнадиви износ тог средства се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Руководиоци се ослањају на сопствени суд при одабиру одговарајуће технике вредновања с циљем одређивања надокнадиве вриједности средства. Њихове процене су подложне променама и може се доћи до другачијих вредности.

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе. Резервисања за судске спорове не могу се поуздано утврдити, те се процена руководства у неким случајевима може разликовати од крајњег исхода спора.

Одложена пореска средства

На дан 31. децембра 2007. године, Предузеће није признало одложена пореска средства на основу пореских губитака текућег периода. До такве ситуације је дошло због неизвесности да ће постојати опорезиви приход на терет којих би се одбитне привремене разлике могле искористити.

6. КОРЕКЦИЈА ГРЕШКА ПРЕТХОДНОГ ПЕРИОДА

Упоредна стања на дан 31. децембра 2006. године су коригована с циљем исправљања грешака садржаних у прошлогодишњим финансијским извјештајима. Ефекти које ове грешке имају на биланс успеха и акумулирани губици за годину која се завршава 31. децембра 2006. године, приказани су у следећој табели.

	(У Конвертибилним маркама)	
	Нето губитак 31. децембар 2007.	Акумулирани губитак 31. децембар 2007.
Претходно исказано		
<i>Корекције:</i>		
Приходи од отписа обавеза	(19,392,342)	(527,391,602)
Приходи ранијих година	(8,521,585)	-
Расходи ранијих година	-	15,000
	-	(86,862)
Кориговано	<u>(27,913,927)</u>	<u>(527,463,464)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

6. **КОРЕКЦИЈА ГРЕШКА ПРЕТХОДНОГ ПЕРИОДА (наставак)**

Приходи настали по основу отписа обавеза у износу од 8,521,585 Конвертибилних марака урачунати су у прошлогодишњим финансијским извештајима, јер је по мишљењу руководства, поверилац био вољан да дисконтује део својих потраживања по основу кредита и камата, ако Предузеће плати одређене условљене суме до краја месеца јуна 2007. године. Пошто Предузеће није испоштовало уговорене рокове отплате, горенаведена обелодањивања се третирају као грешка, што захтева корекцију упоредних података позиције „Остали добици и губици“ која је укључена у консолидовани биланс успеха у износу од 8,521,585 Конвертибилних марака и позиција „Краткорочни кредити“ у износу од 1,454,903 Конвертибилних марака и „Остале обавезе“ у износу од 7,066,682 Конвертибилних марака, садржане у консолидованом билансу успеха

7. **ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ**

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Приходи од продаје на домаћем тржишту		
- Роба	490	2,620
- Производи и услуге	91,868,648	130,603,843
Приходи од продаје на иностраном тржишту		
- Роба	-	47,272
- Производи и услуге	11,224	16,022
	<u>91,880,362</u>	<u>130,669,757</u>

8. **ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ**

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Позитивне курсне разлике	3,732,009	3,795,715
Негативне курсне разлике	(67,925)	(6,451)
Продаја материјала	28,004	14,095
Вишкови опреме	20,000	-
Отпис обавеза	711,525	396,705
Повраћена возила (напомена 28)	344,850	-
Наплате ненаплативих потраживања (напомене 17 и 19)	203,327	73,551
Мањак	(3,309)	(3,201)
Губитак на основу продаје опреме	(793,896)	(20,491)
Остало	495,153	32,834
	<u>4,669,738</u>	<u>4,282,757</u>

9. **ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА ЗА ИЗРАДУ**

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Трошкови материјала и набавна вриједност продате робе	1,480,969	2,077,884
Трошкови гаса	46,079,032	74,034,690
Трошкови електричне енергије	3,796,254	4,144,400
Трошкови горива	107,344	644,391
	<u>51,463,599</u>	<u>80,901,365</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

10. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Трошкови зарада	9,931,858	9,692,322
Порез на личне приходе	753,797	1,029,768
Трошкови друштвених доприноса	4,477,527	4,512,451
Резервисања за отпремне запосленима (напомена 23)	123,109	226,565
Топли оброк, превоз и остале бенефиције	1,689,788	1,837,936
	<u>16,976,079</u>	<u>17,299,042</u>

11. ФИНАНСИЈСКИ ТРОШКОВИ

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Каматне по кредитима	3,651,908	4,040,200
Камате на неблаговремено плаћање ПДВ-а	200,627	-
Камате на неблаговремено плаћање добављачима	88,760	-
Остало	117,435	11,253
	<u>4,058,730</u>	<u>4,051,453</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

12. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Исправка вредности сталних средстава (напомена 15)	141,320,908	-
Исправка вредности нематеријалних улагања (напомена 21)	-	11,054,816
Резервисања за заштиту животне средине и судске спорове (напомена 24)	5,949,095	2,680,052
Исправка вредности застарелих залиха (напомена 18)	529,474	740,917
Исправка вредности сумљивих потраживања од купаца и осталих потраживања из пословања (напомена 19)	8,525	118,605
Остали пословни расходи	15,043,816	25,992,881
	<u>162,851,818</u>	<u>40,587,271</u>
<i>Остали пословни расходи:</i>		
Транспортне услуге	9,295,008	18,455,826
Трошкови оправки и одржавања	3,908,920	5,200,371
Трошкови закупнина	72,115	137,482
ПТТ услуге	182,161	243,686
Трошкови рекламе и пропаганде	148,880	37,206
Трошкови службених путовања	102,453	101,943
Трошкови здравствених услуга	75,395	49,849
Трошкови репрезентације	67,949	39,861
Трошкови платног промета	130,205	232,403
Трошкови премије осигурања	30,747	32,160
Индиректни порези и доприноси	259,428	369,858
Трошкови стручног усавршавања	51,021	64,011
Судске таксе	126,946	35,521
Комуналне услуге	98,691	147,043
Консултантске услуге	194,058	248,150
Остале производне услуге	140,988	159,879
Губици од продаје и расходовање основних средстава	286,899	83,301
Мањкови	3,309	3,201
Остало	438,134	374,822
	<u>15,613,307</u>	<u>26,016,573</u>

13. ПОРЕЗИ ИЗ ДОБИТКА

Порез на добитак у консолидованом билансу успјеха се састоји из:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Текући порез на добитак	-	(2,574)
Одложени порез на добитак	-	-
	<u>-</u>	<u>(2,574)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

13. ПОРЕЗИ ИЗ ДОБИТКА (наставак)

Укупно обрачунати порез на добитак може се ускладити са рачуноводственим порезом на следећи начин:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Губитак пре опорезивања		
Порез на добитак обрачунат по законски прописаној стопи од 10%	(158,345,995)	(27,913,927)
Порез на губитак по основу обезвређења сталних средстава	15,834,599	2,791,393
Порез на губитак по основу обезвређења нематеријалних улагања	(14,132,090)	-
Порез на расходе који се не признају у пореске сврхе	-	(1,105,482)
Непризнати порески губици	(594,909)	(1,683,337)
	(1,107,600)	-
	-	2,574

У складу са пореским прописима који су били на снази 1. јануара 2007. године, порески губици се могу преносити у наредне периоде и користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода у периоду не дужем од пет година почев од године кад је порески губитак настао. Предузеће није признало одложена пореска средства која се могу пренети у наредни обрачунски период на дан 31. децембра 2007. године, јер није у могућности да са сигурношћу предвиди у којој ће мери бити могуће искористити горепоменута пореска средства у будућим периодима.

14. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

Основни губитак по акцији се обрачунава дељењем нето губитка који се приписује акционарима просечним пондерисаним бројем акција у току године. Предузеће није имало потенцијално разређене акције у годинама које се завршавају 31. децембра 2007. и 2006. године. Следећа табеле показује податке о губицима и заради по акцији:

	2007.	2006.
Губитак приписив акционарима по основу основне и разређеног губитка по акцији (у Конвертибилним маркама)	(158,345,995)	(1(27,913,927)
Пондерисан просечан број акција по основу основне и разређеног губитка по акцији	729,085,280	729,085,280
Основни губитак по акцији (у Конвертибилним маркама)	(0.21)	(0.04)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

15. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

2006. година

Набавна/процијењена вриједност	(У Конвертибилним маркама)			Укупно
	Грађевински објекти	Опрема	Основна средства у припреми	
Стање 1. јануара 2005. године	147,418,201	190,867,192	2,715,894	341,001,287
Ревалоризација	-	8,662	-	8,662
Набавке у току године	-	151,819	1,699,926	1,851,745
Трансфери	-	1,699,926	(1,699,926)	-
Продаја и расхоровање	-	(1,633,460)	-	(1,633,460)
Стање 31. децембра 2006. године	<u>147,418,201</u>	<u>191,094,139</u>	<u>2,715,894</u>	<u>341,228,234</u>
Исправка вриједности				
Стање 1. јануара 2006. године	17,323,524	17,291,873	1,629,536	36,244,933
Амортизација за текућу годину	8,844,883	11,177,934	-	20,022,817
Продаја и расхоровање	-	(1,612,969)	-	(1,612,969)
Стање 31. децембра 2006. године	<u>26,168,407</u>	<u>26,856,838</u>	<u>1,629,536</u>	<u>54,654,781</u>
Нето књиговодствена вредност				
Стање 31. децембра 2006. године	<u>121,249,794</u>	<u>164,237,301</u>	<u>1,086,358</u>	<u>286,573,453</u>
Стање 31. децембра 2005. године	<u>130,094,677</u>	<u>173,575,319</u>	<u>1,086,358</u>	<u>304,756,354</u>

2007. година

Набавна/процијењена вриједност	(У Конвертибилним маркама)			Укупно
	Грађевински објекти	Опрема	Основна средства у припреми	
Стање 1. јануара 2007. године	147,418,201	191,094,139	2,715,894	341,228,234
Набавке у току године	-	97,400	436,722	534,122
Трансфери	-	286,831	(286,831)	-
Повраћена возила (напомена 28)	-	344,850	-	344,850
Вишкови (напомена 8)	-	20,000	-	20,000
Импаритетни губитак	(55,233,643)	(86,087,265)	-	(141,320,908)
Продаја и расхоровање	-	(2,649)	-	(2,649)
Стање 31. децембра 2007. године	<u>92,184,558</u>	<u>104,666,218</u>	<u>2,865,785</u>	<u>199,716,561</u>
Исправка вриједности				
Стање 1. јануара 2007. године	26,168,407	26,856,838	1,629,536	54,654,781
Амортизација за текућу годину	8,874,604	10,671,147	-	19,545,751
Продаја и расхоровање	-	(293,192)	-	(293,192)
Стање 31. децембра 2007. године	<u>35,043,011</u>	<u>37,234,793</u>	<u>1,629,536</u>	<u>73,907,340</u>
Нето књиговодствена вредност				
Стање 31. децембра 2006. године	<u>57,141,547</u>	<u>67,431,425</u>	<u>1,236,249</u>	<u>125,809,221</u>
Стање 31. децембра 2007. године	<u>121,249,794</u>	<u>164,237,301</u>	<u>1,086,358</u>	<u>286,573,453</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

15. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

На дан 31. децембра 2007. године, Предузеће је извршило процену надокнадиве вредности својих сталних средстава. Читаво Предузеће цени се као јединствена јединица која генерише готовину. Процена је довела до признавања импаритетног губитка у износу од 141,320,908 Конвертибилних марака, који је укључен у консолидовани биланс успеха у оквиру позиције "Остали расходи". Надокнадива вредност датих средстава одређује се преко њихове употребне вредности која се обрачунава на основу пројекција будућих токова готовине који произилазе из буџета који је усвојило више руководство Предузеће за трогодишњи период. Дисконтна стопа која се примењује у мерењу употребне вредности износи 10% на годишњем нивоу.

Иако су неке кључне претпоставке довеле до неповољних предвиђања (нпр. предвиђања продаје на основу нестабилности тржишних цена алуминијума), односно, провера извршених на основу спољних извора (нпр. цене електричне енергије и горива), сматрамо да су претпоставке које су коришћене реалистичне и основане и да као такве представљају најбоље процене руководства у датим околностима. Предузеће послује у средини која не трпи пуно технолошких промена и структура њених основних средстава сматра се стабилном и у добром стању.

Стална средства Предузећа у приближном износу 10,2 милиона Конвертибилних марака (2006. године: 11,1 милиона Конвертибилних марака) налазе се под залогом која служи као средство обезбеђења дугорочних кредита Предузећа (напомена 22).

16. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

2006. године

	(У Конвертибилним маркама)		
	Право коришћења земљишта	Остала средства	Укупно
Набавна/процијењена вриједност			
Стање 1. јануара	24,625,102	13,810	24,638,912
Импаритет (напомена 21)	(14,113,272)	-	(14,113,272)
Стање 31. децембра	<u>10,511,830</u>	<u>13,810</u>	<u>10,525,640</u>
Исправка вриједности			
Стање 1. јануара	-	-	-
Амортизација за текућу годину	-	2,359	2,359
Стање 31. децембра	<u>-</u>	<u>2,359</u>	<u>2,359</u>
Нето књиговодствена вредност			
Стање 1. јануара	<u>10,511,830</u>	<u>11,451</u>	<u>10,523,281</u>
Стање 31. децембра	<u>24,625,102</u>	<u>13,810</u>	<u>24,638,912</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

16. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

2007. године

	(У Конвертибилним маркама)		
	Право коришћења земљишта	Остала средства	Укупно
Набавна/процијењена вриједност Стање 1. јануара	10,511,830	13,810	10,525,640
Стање 31. децембра	10,511,830	13,810	10,525,640
Исправка вриједности Стање 1. јануара 1	-	2,359	2,359
Амортизација за текућу годину	-	2,358	2,358
Стање 31. децембра	-	4,717	4,717
Нето књиговодствена вредност Стање 1. јануара	10,511,830	9,093	10,520,923
Стање 31. децембра	10,511,830	11,451	10,523,281

17. ОСТАЛА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Финансијска средства намењена продаји Дугорочни кредити запосленима	99,891	99,891
	-	-
	99,891	99,891

Финансијска средства намењена продаји

Некотиране акције

(У Конвертибилним маркама)	
2007.	2006.
99,891	99,891

Дугорочни кредити запосленима

Дугорочни кредити запосленима
Минус: исправка вредности

(У Конвертибилним маркама)	
2007.	2006.
284,289	286,833
(284,289)	(286,833)
-	-

Дугорочни кредити запосленима представљају стамбене кредите дате радницима у сврху трајног и приоритетног рјешавања стамбеног питања на период од 10 година, са грејс периодом од 2 године и каматном стопом од 1% годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

17. ОСТАЛА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА (наставак)

Промене на рачуну исправке вредности дугорочних кредита запосленима представљене су у наредној табели:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Стање на почетку године	286,833	289,377
Наплата сумњивих потраживања (напомена 8)	(2,544)	(2,544)
Стање на крају године	<u>284,289</u>	<u>286,833</u>

18. ЗАЛИХЕ

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Материјал за израду	291,568	385,042
Остали материјал	2,742,475	2,941,602
Гориво	315,110	303,677
Резервни дијелови	2,672,082	2,901,467
Алат и инвентар	33,150	48,783
Готови производи	13,879	14,286
	<u>6,068,264</u>	<u>6,594,857</u>
Минус: Исправка вредности застарелих залиха и залиха са споријим обртом	<u>(3,714,038)</u>	<u>(3,184,564)</u>
	<u>2,354,226</u>	<u>3,410,293</u>

Промене на рачуну исправке вредности залиха, представљене су у наредној табели:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Стање на почетку године	3,184,564	2,443,647
Исправка у току године (напомена 12)	529,474	740,917
Стање на крају године	<u>3,714,038</u>	<u>3,184,564</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

19. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
<i>Потраживања од купаца</i>		
- у земљи	12,474,802	10,629,387
- у иностранству	21,817	29,256,127
	<u>12,496,619</u>	<u>39,885,514</u>
<i>Аванси добављачима</i>		
- у земљи	357,778	295,779
- у иностранству	23,026	145,940
	<u>380,804</u>	<u>441,719</u>
<i>Остала потраживања и АВР</i>		
Потраживања од запослених	331,509	77,070
Потраживања по основу пореза на додату вредност	595,170	340,398
Потраживања оф државе	504,835	400,692
Остала потраживања	746	50,124
Активна временска разграничења	7,007	24,474
	<u>1,439,267</u>	<u>892,758</u>
	<u>14,316,690</u>	<u>41,219,991</u>
<i>Исправка вредности сумњивих потраживања</i>		
- потраживања од купаца	(981,164)	(30,326,547)
- аванси добављачима	(353,811)	(383,060)
- остала потраживања и активна временска разграничења	(262,733)	(262,733)
	<u>(1,597,708)</u>	<u>(30,972,340)</u>
	<u>12,718,982</u>	<u>10,247,651</u>

Промене на рачуну исправке вредности сумњивих потраживања биле су следеће:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Стање 1. јануара 2007. године	30,972,340	31,004,503
<i>Наплаћена отписана потраживања (напомене 8)</i>		
Потраживања од купаца	(163,009)	(71,007)
Аванси добављачима	(37,774)	-
	<u>(200,783)</u>	<u>(71,007)</u>
Отпис потраживања од купаца	(29,182,374)	(79,761)
<i>Исправка у току године (напомена 12)</i>		
Потраживања од купаца	-	14,650
Аванси добављачима	8,525	103,955
	<u>8,525</u>	<u>118,605</u>
Стање 31. децембра 2007. године	<u>1,597,708</u>	<u>30,972,340</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

20. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Динарски жиро рачун	249,258	288,088
Девизни рачуни	7,380	7,382
Благајна	2,165	968
	<u>258,803</u>	<u>296,438</u>

21. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

Одобрен, емитован и у потпуности уплаћен акцијски капитал на дан 31. децембра 2007. и 31. децембра 2006. године је следећи:

	Број емитованих акција	(У Конвертибилним маркама)
Обичне редовне акције индивидуалне вредности од 1 Конвертибилне марке	<u>729,085,280</u>	<u>729,085,280</u>

Акције Предузећа су регистроване код Централног регистра хартија од вриједности Републике Српске. Исправа коју издаје Централни регистар хартија од вриједности Републике Српске служи акционару као доказ о власништву над акцијама.

Главни акционари и власничка структура акцијског капитала Предузећа на дан 31. децембра 2007. и 2006. године представљени су у следећој табели:

	(У конвертибилним маркама)			
	31. децембар 2007.		31. децембар 2006.	
	Број акција	%	Број акција	%
Ukio Banko Investicione Grupe, Каунас, Литванија	465,593,860	63.86	465,593,860	63.86
Фонд ПИО	66,492,576	9.12	66,492,576	9.12
Фонд за реституцију РС	33,229,533	4.56	33,229,533	4.56
Нуро Alpe-Adria-Bank а.д., - Кастоди	24,429,970	3.35	-	-
Balkan Investment Management, Бања Лука	15,938,743	2.19	15,938,743	2.19
Zerter invest фонд Бања Лука	14,265,270	1.96	14,265,270	1.96
Привредник, Бања Лука	12,674,425	1.74	12,843,725	1.76
KD BPD д.о.о., Љубљана	6,031,314	0.83	-	-
Raiffaisen brokers д.о.о., Бања Лука	4,105,498	0.56	12,389,054	1.70
Нуро Alpe-Adria-Bank а.г. "КГВ"	-	-	12,219,990	1.68
Инвест-нова фонд, Бијељина	9,985,689	1.37	9,985,689	1.37
Еуроинвестмент фонд, Бања Лука	9,450,000	1.30	9,449,674	1.30
Остали	66,888,402	9.17	76,677,166	10.50
	<u>729,085,280</u>	<u>100</u>	<u>729,085,280</u>	<u>100</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

21. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ (наставак)

Кретање на ревалоризационим резервама је било следеће:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Стање 1. јануара 2007. године	-	3,058,456
Ефекти процјене вриједности сталних средстава и нематеријалних улагања	-	(3,058,456)
Стање 31. децембар 2007. године	-	-

На дан 31. децембра 2006. године, исправка вредности утврђена је на основу процене нематеријалних улагања у износу од 14,113,272 Конвертибилних марака, а забележени су и смањење ревалоризационих резерви у износу од 3,058,456 Конвертибилних марака, које је књижено преко рачуна резерви у оквиру капитала, и импаритетни губитак од 11,054,816 Конвертибилних марака књижен је на терет позиције биланса успеха „Остали расходи“ (напомена 12).

22. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

Дугорочни кредити

	Текуће доспеће		У Конвертибилним маркама Дугорочне обавезе	
	2007.	2006.	2007.	2006.
Дугорочни кредити				
<i>Кредити и камата:</i>				
- повезана лица	10,888,663	10,784,982	-	-
- Влада Републике Српске	7,188,890	5,535,067	-	1,653,823
- банке	374,612	448,400	3,008,444	3,213,962
- остала лица	39,378,264	38,110,926	-	-
	<u>57,830,429</u>	<u>54,879,375</u>	<u>3,088,444</u>	<u>4,867,785</u>
Остале финансијске обавезе				
- Влада Републике Српске	11,454,253	7,492,669	-	5,156,430
- остала лица	17,000,812	19,938,228	4,721,348	7,278,280
	<u>28,455,065</u>	<u>27,430,897</u>	<u>4,721,348</u>	<u>12,434,710</u>
	<u>86,285,494</u>	<u>82,310,272</u>	<u>7,729,792</u>	<u>17,302,495</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

22. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Дугорочни кредити (наставак)

Кредити од повезаних лица

	Текуће доспеће 31. децембар		У Конвертибилним маркама Текуће доспеће 31. децембар	
	2007.	2006.	2007.	2006.
<i>UAB Balkan Invest, Kaunas</i>				
Главница	858,027	858,027	-	-
Главница	1,954,363	1,954,363	-	-
Главница	1,331,221	1,485,065	-	-
Главница	5,165,028	5,454,899	-	-
	9,308,639	9,752,354	-	-
Обавезе по основу камате	1,207,711	641,462	-	-
	10,516,350	10,393,816	-	-
<i>UAB Ukio Banko Investicione Group</i>				
Главница	372,313	391,166	-	-
	10,888,663	10,784,982	-	-

Обавезе Предузећа које настају на основу кредита које је одобрило повезано лице UAB Balkan Invest, Kaunas у износу од 9,308,639 Конвертибилних марака односе се на следеће:

- Обавезе по основу кредита исказаног на дан 31. децембра 2007. године у износу од 858,027 Конвертибилних марака односе се на кредит иницијално одобрен у EUR и на њега се обрачунава годишња камата од 14%. У случају кашњења са отплатом, зарачунава се и затезна камата од 0.25% дневно.
- Обавезе по основу кредита одобреног у складу са Уговором о кредиту од 14. новембра 2002. године на период од шест месеци, на дан 31. децембра 2007. године износе 1,954,363 Конвертибилних марака. У складу са анексом главног уговора, 80,000 тона боксита служи као средство обезбеђења уредног плаћања датих обавеза. Кредит у потпуности доспева за отплату на дан 14. маја 2008. године. У случају кашњења са отплатом, зарачунава се затезна камата од 0.1% дневно.
- Обавезе по основу кредита исказаног одобреног у складу са Уговором о преузимању обавеза према повериоцу из Литваније које су настале на основу низмирених обавеза Предузећа према локалном добављачу гаса на дан 31. децембра 2007. године износе 1,331,221 Конвертибилних марака.
- Обавезе по основу кредита, које на дан 31. децембра 2007. године износе 5,165,028 Конвертибилних марака, на основу уговора о преузимању низмирених обавеза према повериоцу из Литваније, насталих на основу неизмирених обавеза Предузећа према неколицини локалних добављача. Уговором је дефинисано да ће се у случајевима неблаговремене исплате кредита вршити обрачун затезне камате у износу од 0.05% на дан.
- Обавезе по основу кредита одобреног од стране UAB Ukio Banko Investicione Group на основу уговора потписаног на дан 22. децембра 2006. године на годину дана са уговореном годишњом каматном стопом од 7%, као и затезном дневном каматом од 0.02% која се обрачунава у случају кашњења са отплатом главнице, на дан 31. децембра 2007. године износе 372,313 Конвертибилних марака.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

22. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Дугорочни кредити (наставак)

Влада Републике Српске

	Текуће доспеће		У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	2006.	Дугорочне обавезе 31. децембар 2007.	2006.
Влада Републике Српске				
Главница	4,637,500	4,637,500	-	-
Главница	2,418,490	764,667	-	1,653,823
	7,055,990	5,402,167	-	1,653,823
Обавезе по основу камате	132,900	132,900	-	-
	7,188,890	5,535,067	-	1,653,823

Обавезе по основу дугорочног кредита према Влади Републике Српске исказане, на дан 31. децембар 2007. године, у износу од 4,637,500 Конвертибилних марака представљају репрограмирани обавезе по кредиту у иницијалном износу од 5,300,000 Конвертибилних марака које је Предузеће имало према домаћој банци. Наведени кредит је одобрен 27. априла 2004. године на период од две године након истека грејс периода који траје до 30. априла 2006. године. Уговором је дефинисано да ће се у случајевима неблагоприятне исплате кредита вршити обрачун затезне камате у износу од 7.6% на годишњем нивоу.

Обавезе по основу дугорочног кредита према Влади Републике Српске исказане, на дан 31. децембар 2007. године, у износу од 2,418,490 Конвертибилних марака представљају репрограмирани обавезе по кредиту у иницијалном износу од 2,638,353 Конвертибилне марке које је Предузеће имало према добављачу у земљи. Наведени кредит је, на основу уговора од дана 28. августа 2001. године одобрен на период од двије године након истека грејс периода који траје до 7. маја 2006. Године и на њега се не обрачунава камата. Уговором је дефинисано да ће се у случајевима неблагоприятне исплате кредита вршити обрачун затезне камате у складу са законом.

Банке

	Текуће доспеће		У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	2006.	Дугорочне обавезе 31. децембар 2007.	2006.
Нуро Алре-Адриа-Банк а.д., Бања Лука				
Главница	329,454	401,745	3,088,444	3,213,962
Обавезе по основу камате	45,158	46,655	-	-
	374,612	448,400	3,088,444	3,213,962

Дугорочни кредит према Нуро Алре-Адриа-Банк а.д. Бања Лука (у даљем тексту: "Банка"), представља обавезу по основу уговора закљученом на дан 2. децембра 2005. године. Кредит је одобрен у USD у сврхе финансирана обртног капитала је намењен да служи као покриће за издате гаранције повериоцима. Кредит је одобрен са грејс периодом од годину дана и роком отплате до 28. јануара 2016. године. Уговором одређена каматна стопа је везана за шестомесечни EURIBOR увећан за 4.75% на годишњем нивоу. Као обезбјеђење наведених средстава Предузеће је овјерило 20 властитих мјеница, 10 властитих меница Алумина д.о.о., Зворник и 10 властитих мјеница Механика д.о.о., Зворник са клаузулом "без протеста".

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

22. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Дугорочни кредити (наставак)

Остала лица

	Каматна стопа	Текуће доспеће 31. децембар		У Конвертибилним маркама Дугорочне обавезе 31. децембар	
		2007.	2006.	2007.	2006.
<i>Поверилац из САД</i>					
Главница					
1,534,739 EUR	14% годишње	3,001,728	3,001,729	-	-
2,506,762 USD	10% годишње	3,337,054	3,722,706	-	-
2,358,369 USD	10% годишње	3,139,510	3,502,331	-	-
2,073,300 USD	10% годишње	2,760,021	3,078,985	-	-
		12,238,313	13,305,751	-	-
Interest payable		8,596,931	7,066,682	-	-
		20,835,244	20,372,433	-	-
<i>Поверилац из Литваније</i>					
Главница					
EUR 4,872,212	14% годишње	9,529,217	9,529,217	-	-
EUR 2,492,617	12% годишње	4,875,134	4,875,134	-	-
USD 2,116,989	8% годишње	2,818,180	3,143,866	-	-
		17,222,531	17,548,217	-	-
Обавезе по основу камате		1,320,489	190,276	-	-
		18,543,020	17,738,493	-	-
		39,378,264	38,110,926	-	-

Обавезе Предузећа према повериоцу из САД у износу од 12,238,313 Конвертибилних марака односе се на следеће:

- Кредит исказан на дан 31. децембра 2007. године у износу од 3,001,728 Конвертибилних марака одобрен је за подмиривање потреба за обртним капиталом. Кредит је доспело за наплату 4. јуна 2003. године. На основу Уговора о поравнању потписаног 29. децембра 2006. године, поверилац је пристао да дисконтује део својих потраживања (главницу и потраживања по основу камате) у укупном износу од 8,521,585 Конвертибилних марака, ако Предузеће измири преостале обавезе до 1. јула 2007. године (напомена б).
- Кредит исказан у износу од 3,337,054 Конвертибилних марака на дан 31. децембра 2007. године одобрен је на основу Уговора о преузимању потраживања локаних добављача. Кредит је доспело за наплату 2. новембра 2005. године. У случајевима неблаговремене отплате кредита врши се обрачун дневне затезне камате у износу од 0.05%.
- Кредит који на дан 31. децембра 2007. године износи 3,139,510 Конвертибилних марака одобрен је на основу Уговора о преузимању обавеза према локалним добављачима. У случајевима неблаговремене исплате кредита врши се обрачун дневне затезне камате у износу од 0.05%.
- Кредит који на дан 31. децембра 2007. године износи 2,760,021 Конвертибилних марака одобрен је на основу Уговора о преузимању обавеза према локалним добављачима. У случајевима неблаговремене исплате кредита врши се обрачун дневне затезне камате у износу од 0.05%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

22. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Дугорочни кредити (наставак)

Остала лица (наставак)

Обавезе Предузећа по основу позајмица од повериоца из Литваније у износу од 17,222,531 Конвертибилних марака односе се на следеће:

- а) Кредит који на дан 31. децембра 2007. године износи 9,529,217 Конвертибилних марака, одобрен је на основу Уговора о преузимању обавеза према повериоцу из САД, насталих на основу неизмирених обавеза Предузећа према неколицини локалних добављача.
- б) Кредит који на дан 31. децембра 2007. године износи 4,875,134 Конвертибилних марака одобрен је на основу Уговора о преузимању обавеза према Balkan Investment Bank А.Д., Бања Лука.
- ц) Кредит који на дан 31. децембра 2007. године износи 2,818,180 Конвертибилних марака одобрен је на основу Уговора о преузимању обавеза према повериоцу из Литваније. У случајевима неблаговремене исплате кредита врши се обрачун дневне затезне камате у износу од 0.05%.

Остале финансијске обавезе

Влада Републике Српске

	Текуће доспеће 31. децембар		У Конвертибилним маркама Дугорочне обавезе 31. децембар	
	2007.	2006.	2007.	2006.
Влада Републике Српске	<u>11,454,253</u>	<u>7,492,669</u>	-	<u>5,156,430</u>

Репрограмиране обавезе према Влади Републике Српске у износу од 11,454,253 Конвертибилне марке односе на обавезе према Фонду ПИО, Здравственом фонду и Пореској управи РС по основу обавеза за порез на промет. Репрограм наведених обавеза је одобрен са грејс периодом од три до пет година и отплатом у 24 до 60 једнаких мјесечних рата након истека грејс периода. У случају кашњења отплате, на износ обавеза према Пореској управи Републике Српске обрачунава се и плаћа камата у складу са Законом о пореској управи, осим за износ од 2,136,776 Конвертибилних марака на који се у складу са одлуком Владе Републике Српске не обрачунава затезна камата.

Остала лица

	Текуће доспеће 31. децембар		У Конвертибилним маркама Дугорочне обавезе 31. децембар	
	2007.	2006.	2007.	2006.
Поверилац из Републике Српске	13,432,708	13,432,708	-	-
Обавезе према добављачима	<u>3,568,104</u>	<u>6,505,520</u>	<u>4,721,348</u>	<u>7,278,280</u>
	<u>17,000,812</u>	<u>19,938,228</u>	<u>4,721,348</u>	<u>7,278,280</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

22. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Дугорочни кредити (наставак)

Остале финансијске обавезе (наставак)

Влада Републике Српске (наставак)

Обавезе према повериоцу из Републике Српске у износу од 13,432,708 Конвертибилних марака су некаматоносне и настале су на основу Уговора потписаног 29. децембра 2006. године. Поред хипотеке на сталним средствима Предузећа, Предузеће и његова зависне предузећа су издали додатних 20 бланко меница. Обавеза је доспела на датим 21. маја 2007. године.

Репрограмиране обавезе представљају репрограм некаматоносних краткорочних обавеза према домаћим добављачима које углавном имају грејс период од двије до три године и отплатом у 24 једнаке мјесечне рате након истека грејс периода.

Рочност доспијећа укупних дугорочних обавеза осталих финансијских обавеза представљена је на следећи начин:

	(У Конвертибилним маркама)	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
До једне године	86,285,494	82,310,272
Од 2 до 5 година	5,352,219	15,025,791
Преко 5 година	2,377,573	2,276,704
	30,735,620	37,702,623
Минус: текуће доспеће (представљено у оквиру текућих обавеза)	(86,285,494)	(82,310,272)
	<u>7,729,792</u>	<u>17,302,495</u>

23. НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИМ ПО ОСНОВУ ОТПРЕМНИНА

Резервисања за накнаде по основу отпремнина запосленима обрачунате су на основу процене руководства, које верује да се процена актуара не би материјално разликовала од њихове. Основне претпоставке засноване на актуарским принципима биле су следеће:

	2007.	2006.
Дисконтна стопа	7.5%	7.4%
Очекивана стопа раста зарада радника	2%	1.1%

Износ урачунат у билансу стања Предузећа:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Стање на почетку године	888,899	662,334
Резервисање у току године (напомена 10)	123,109	226,565
Стање на крају године	<u>1,012,008</u>	<u>888,899</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

24. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Резервисања за трошкове одлагања отпада	838,721	673,983
Резервисања за судске спорове	8,410,465	2,626,108
	<u>9,249,186</u>	<u>3,300,091</u>

Кретања на дугорочним резервисањима за трошкове одлагања отпада и судске спорове су следећа:

	За годину која се завршава 31. децембра 2007.			(У Конвертибилним маркама) За годину која се завршава 31. децембра, 2006.		
	Одлагање отпада	Судски спорови	Укупно	Одлагање отпада	Судски спорови	Укупно
Стање на почетку године	673,983	2,626,108	3,300,091	620,039	-	620,039
Резервисање у току године (напомена 12)	164,738	5,784,357	5,949,095	53,944	2,626,108	2,680,052
Стање на крају године	<u>838,721</u>	<u>8,410,465</u>	<u>9,249,186</u>	<u>673,983</u>	<u>2,626,108</u>	<u>3,300,091</u>

Резервисање за одлагање отпада насталог у производном процесу обрачунато је на основу процене руководства и односи се на трошкове повећања капацитета одлагалишта отпада. Процена је направљена на основу пројекција десетогодишњих дисконтованих токова готовине користећи дисконтну стопу од 7,5%.

Дугорочна резервисања за судске спорове заснована су на процјени руководства Предузећа о вероватноћи будућих одлива средства по овом основу.

25. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
<i>Обавезе према добављачима</i>		
- у земљи	8,871,780	8,363,823
- у иностранству	7,259,979	8,476,081
	<u>16,131,759</u>	<u>16,839,904</u>
<i>Примљени аванси</i>		
- у земљи	24,951	283,077
- у иностранству	12,091,904	12,886,025
	<u>12,116,855</u>	<u>13,169,012</u>
	<u>28,248,614</u>	<u>30,009,006</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

26. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Обавезе за нето зараде и накнаде	779,907	702,577
Обавезе за порезе и доприносе на зараде	835,440	740,992
Обавезе за ПДВ	831,893	-
Обавезе за порезе, царине и дажбине из набавке	8,065	158,298
Обавезе за доприносе књижене на терет расхода	42,523	133,992
Обавезе по основу кашњења плаћања камата добављачима	68,366	59,322
Обавезе према запосленима	96,974	67,927
Обавезе према синдикатима	116,378	198,224
Остале обавезе	972,625	1,395,938
Пасивна временска разграничења	22,887	72,511
	<u>3,775,058</u>	<u>3,529,781</u>

27. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Следећи подаци о односима са повезаним правним лицима обелодањени су на основу правне форме односа Предузећа и његових повезаних лица:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
<i>Потраживања:</i>		
Balkan Investment banka, Бања Лука (потраживања од купаца)	6,493	64,354
	<u>6,493</u>	<u>64,354</u>
<i>Обавезе:</i>		
Balkan Investment banka (обавезе према добављачима)	3,918	41,199
UAB Balkan Invest, Kaunas (обавезе према добављачима)	9,915	9,915
UAB Balkan Invest, Kaunas (главница кредита)	9,308,639	9,752,354
UAB Balkan Invest, Kaunas (камата)	1,207,711	641,462
UAB Ukio Banko Investicione Group (позајмице)	372,313	391,166
	<u>10,902,496</u>	<u>10,836,096</u>
<i>Приходи:</i>		
Balkan Investment banka, Бања Лука	5,448	1,045
	<u>5,448</u>	<u>1,045</u>
<i>Трошкови:</i>		
UAB Balkan Invest, Kaunas (камата)	575,311	668,244
Balkan Investment banka, Бања Лука (остало)	2,082	41,199
	<u>577,393</u>	<u>709,443</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

27. **ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)**

UAB Ukio Bank Investicione Group је главни акционар Предузећа и представља његово коначно матично преузеће. Предузеће узима кредите и осталу финансијску подршку од лица UAB Ukio Bank Investicione Group.

UAB Balkan Invest, Kaunas има исто матично предузеће као и Предузеће којем ово лице одобрава кредите и пружа осталу финансијску подршку.

Предузеће обавља трансакције са горенаведеним повезаним лицима под уговореним условима, који се сматрају тржишним ценама.

Укупна накнада која се плаћа директорима и кључном руководству Предузећа износила је 176,303 Конвертибилних марака на крају године које се завршила 31. децембра 2007. године (2006. година: 77,751 Конвертибилну мараку).

28. **ВАНБИЛАНСНА АКТИВА/ПАСИВА**

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
Основна средства и готови производи који су се почетком 1992. године затекли на територији бивших република СФРЈ и Федерацији БиХ	5,953,243	11,495,773
Сировине примљене на прераду	13,370,951	17,971,411
	<u>19,324,194</u>	<u>29,467,184</u>

У току 2007. године, Предузеће је успешно повратило возила која су се налазила на територији бивше Југославије. Ова средства, која су била отписана у претходним периодима, приказана су у оквиру сталних средстава Предузећа по фер вредности у износу од 344,850 Конвертибилних марака (напомена 15) у складу са проценом руководства и признато у биланса стања (напомена 8).

29. **СУДСКИ СПОРОВИ**

На дан 31. децембра 2007. године, Предузеће води различите судске спорове у којима се јавља као тужилац и тужени. Укупна вриједност судских спорова, које Предузеће води против других лица износи 3,390,822 Конвертибилних марака. вриједност спорова који се воде против Предузећа износи 11,802,430 Конвертибилних марака не укључујући потенцијалне затезне камате. На дан 31. децембра 2007. године Предузеће је исказало резервисања за судске спорове у износу од 8,410,465 Конвертибилних марака. Руководство Предузећа сматра да потцејални губици на основу осталих судских спорова које се воде против Предузећа нису од материјалног значаја, те стога финансијски извештаји не укључују резервисања по том основу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Предузеће задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а акционарима обезбеди дивиденде. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, укључујући остале финансијске обавезе образложене у напоменама 22, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује акционарима, укључујући и акционарски и остали капитал, као и акумулирани губитак обелодањен у напомени 21.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа и матичне компаније, испитују структуру капитала на месечном нивоу. Као главно правило, куповина сталних средстава се финансира дугорочним кредитима добијеним од акционара, повезаних лица матичног предузећа или од локалних банака.

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају године били су следећи:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007	2006
Задуженост а)		
Готовина и готовински еквиваленти	94,015,286	99,612,767
	258,803	296,438
Нето задуженост	93,756,483	99,316,329
Капитал б)	15,461,894	173,807,889
Рацио укупног дуговања према капиталу	6.06	0.57

а) Дуговање се односи на преузете дугорочне и краткорочне кредите и остале финансијске обавезе, без обзира не то да ли су домаће или стране.

б) Капитал укључује акционарски капитал, остали капитал и акумулиране губитке Предузећа.

Категорије финансијских инструмената и циљеви управљања ризицима

Основни финансијски инструмент Предузећа су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласамани који настају директно из пословања Предузећа, као и дугорочни и краткорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Предузећа. У нормалним условима пословања Предузеће је изложено следећим ризицима:

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Девизни ризик

Предузеће је вршило трансакције набавке и зајмова у страним валутима. Оно не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, пошто у Републици Српској такви инструменти нису уобичајени. Услед тога настаје изложеност флуктацијама курса страних валута.

Стабилност економског окружења у којем Предузеће послује, у великој мјери зависи од мјера владе у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у страниој валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Обавезе У Конвертибилним маркама	
	2007.	2006.
EUR		
USD	45,240,245	43,760,212
	30,990,696	24,866,156

Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Предузећа на пораст и смањење од 10% курса илне марке („КМ“) у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика кључном руководству и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само ненамирена потраживања и обавезе исказане у страниој валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује да повећање профита и капитала у случајевима када Конвертибилна марка јача у односу на валуту о којој се ради. У случају слабљења Конвертибилне марке од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на капитал и профит био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	Повећање од 10% У Конвертибилним маркама		Смањење од 10% У Конвертибилним маркама	
	2007.	2006.	2007.	2006.
USD валута	3,099,070	2,486,616	(3,099,070)	(2,486,616)
Профит, губитак и капитал	3,099,070	2,486,616	(3,099,070)	(2,486,616)

Осетљивост Предузећа на промене у страним валутима повећала се у текућем периоду, углавном на основу комбинованих ефеката номиналног пораста обавеза исказаних у еврима и америчким доларима, што је резултовало нето порастом свих обавеза исказаних у еврима и америчким доларима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Ризик од промјене каматних стопа

Предузеће је изложено ризику каматних стопа услед варијабилних каматних стопа на кредитима, које зависе од промена на финансијском тржишту.

Анализе осјетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености промјенама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ обавеза на датум биланса стања био непромијењен у току цијеле године. Повећање или смањење од 10% представља процену руководства реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 10% виша/нижа, а све остале варијабле остале непромењене, Предузеће би претрпело оперативни губитак/остварило добитак за годину која се завршава 31. децембра 2007. године у износу од 574,743 Конвертибилне марке (2006. година: 581,086 Конвертибилних марака). Оваква ситуација се приписује изложености Предузећа која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на кредите.

Изложеност Предузећа каматним стопама смањена је у току текућег периода углавном због смањења каматних стопа које се обрачунавају на дужничке инструменте.

	Повећање од 10% У Конвертибилним маркама		Смањење од 10% У Конвертибилним маркама	
	2007.	2006.	2007.	2006.
Краткорочни кредити	(426,555)	(422,497)	426,555	422,497
Дугорочни кредити	(148,188)	(158,589)	148,188	158,589
Профит, губитак и капитал	<u>(574,743)</u>	<u>(581,086)</u>	<u>574,743</u>	<u>581,086</u>

Кредитни ризик

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на вријеме, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће.

Предузеће углавном пружа услуге главном комитенту – предузећу из Републике Српске. Не постоји захтев за обезбеђењем.

У осталим пословањима, Предузеће нема значајну концентрацију кредитног ризика ни према једном комитенту, изузев његовом главном комитенту из Републике Српске. Остала потраживања од купаца се односе на мали број комитената разврстаних по индустријама и географском положају у земљи. Кредитно процењивање се врши на основу финансијског стања потраживања од купаца.

Табела испод представља износе главних комитената на дан биланса стања:

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007	2006
Купац из Републике Српске	7,090,633	-
Коп-транс д.о.о., Р. Српска	388,053	320,663
	<u>7,478,686</u>	<u>320,663</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Ризик ликвидности

Коначну одговорност ризика ликвидности руководство полаже на директоре Друштва, који су у координацији са директорима матичне компаније успоставили одговарајући систем управљања ризиком за потребом краткорочног, средњег и дугорочног финансирања Предузећа као и управљањем ликвидношћу. Предузеће управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве. Уз то, Предузеће може да тражи позајмицу од матичне компаније у било које време како би смањило ризик ликвидности.

Следећа табела приказује детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Предузећа насталих на основу из финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити обавезно да такве обавезе намири.

2007. године	До 3	Од 3 мјесеца	Од 1 до 5	Преко 5	Укупно
	мјесеца	до једне			
Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања	28,248,614	-	-	-	28,248,614
Обавезе по кредитима и остале финансијске обавезе	47,145,982	39,139,512	6,239,815	2,480,114	95,005,423
	<u>75,394,596</u>	<u>39,139,512</u>	<u>6,239,815</u>	<u>2,480,114</u>	<u>123,254,037</u>

2006. године	До 3	Од 3 мјесеца	Од 1 до 5	Преко 5	Укупно
	мјесеца	до једне			
Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања	30,009,006	-	-	-	30,009,006
Обавезе по кредитима и остале финансијске обавезе	42,769,971	39,540,301	16,093,712	2,492,611	100,896,595
	<u>72,778,977</u>	<u>39,540,301</u>	<u>16,093,712</u>	<u>2,492,611</u>	<u>130,905,601</u>

Следећа табела приказује детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Предузећа насталих на основу из финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталих на основу финансијских средстава.

2007. године	На захтев	До 3	Од 3 месеца	Од 1 до 5	Укупно
		мјесеца	до једне		
Потраживања од купаца и остала потраживања	-	12,718,982	-	-	12,718,982

2006. године	На захтев	До 3	Од 3 мјесеца	Од 1 до 5	Укупно
		мјесеца	до једне		
Потраживања од купаца и остала потраживања	-	10,247,651	-	-	10,247,651

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Фер вредност

У наредној табели дато је поређење по категоријама књиговодствених и фер вредности финансијских инструмената Предузећа приказаних у финансијским извештајима Предузећа:

	Књиговодствена вредност У Конвертибилним маркама		Фер вредност У Конвертибилним маркама	
	2007.	2006.	2007.	2006.
<i>Финансија средства</i>				
Готовина и готовински еквиваленти	258,803	296,438	258,803	296,438
Потраживања од купаца и остала потраживања	12,718,982	10,247,651	12,718,982	10,247,651
<i>Финансијске обавезе</i>				
Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања	28,248,614	30,009,006	28,248,614	30,009,006
Обавезе по кредитима и остале финансијске обавезе	94,015,286	99,612,767	93,766,605	99,246,628

31. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Српске се често различито тумаче и предмет су честих измјена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства Друштва. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећа може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарјелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

32. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

	(У Конвертибилним маркама)	
	2007.	2006.
USD	1.3312	1.4851
EUR	1.9558	1.9558